

NAUGARDUKO BAJORAI 1733 M. KARALIAUS RINKIMO LAIKOTARPIU

ANDREJUS MACUKAS

Baltarusijos mokslų akademijos Istorijos institutas

Naugarduko bajorų konfederacija pagal susitarimą su Rusijos atstovais Jurijumi Livenu ir Pranciškumi Darevskiu dėsė atvykti į elekcinį seimą. Prieš vykdama į seimą, konfederacija pas primą Teodorą Potockį išsiuntė pasiuntinius su trimis reikalavimais: 1) kaip nurodo įstatymas, eliminuoti Stanislovą I Leščinskį iš pretendentų į sostą sąrašo; 2) atleisti nuo priesaikos konvokaciniam seimui; 3) palikti laisvus karaliaus rinkimus. Primas, atsisakęs patenkinti išvardytus reikalavimus, savo ruožtu apkaltino Naugarduko konfederacijos lyderius „laisvojo balso“ pažeidimu.

1733 m. rugpjūčio 29 d. Naugarduko konfederacija atvyko į Varšuvos priemiestį Prahą. Į elekcinį seimą iš Naugarduko po vaivados vėliava vyko 8 vėliavos. Tačiau būriai rinkosi labai lėtai, ir ne visų vėliavų atstovai 1733 m. rugpjūčio 31 d. pasirašė manifestą prieš „laisvojo balso“ pažeidimus konvokaciniame seime. 1733 m. rugpjūčio 31 d. prie Naugarduko konfederacijos prisijungė Mykolas Kazimieras Radvila ir jį palaikantys Naugarduko šlėktos atstovai. Mykolas Kazimieras Radvila ir jo šalininkai 1733 m. rugpjūčio 28 d., išreikšdami nepritimą Stanislovui I Leščinskiui kaip kandidatui į sostą, perėjo per Vyslą ir atvyko į Prahą. Dalyvauti elekciniame seime pasiliko tik nereikšminga Naugarduko bajorų dalis – apie 70 asmenų, kuriems vadovavo Jurgis Felicijonas Sapiega. Ši grupuotė balsavo už Stanislovo I Leščinskio išrinkimą karaliumi. Dauguma Naugarduko bajorų elekciniame seime pasisakė prieš Stanislovo I Leščinskio kandidatūrą. 1733 m. rugsėjo 14 d. paskelbto manifesto duomenimis, Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje Stanislovo I Leščinskio kandidatūros nepalaikė 591 bajoras, 231 iš šių bajorų atstovavo Naugarduko konfederacijai. Pasisakę prieš Stanislovą I Leščinskį, vėliau jie balsavo už Saksonijos kurfiurstą Frydrichą Augustą.

Reikšminiai žodžiai: Naugarduko bajorai, tarpvaldis 1733 m., elekcinis seimas, konfederacija, karalius, vėliava, pareigūnai, Stanislovas I Leščinskis, Augustas III, manifestas.